

Heikki Hakala
heikki.hakala@ess.fi

ESALAINEN

Koulutus ratkaisee

Kuin ka työelämän haasteisiin kyetään vastaamaan, kun näköpiirissä on iso joukko muutoksia ja näkymättömissä vielä paljon sellaista, mitä emme osaa edes aavistella?

Yridin tuossa lyhyesti kuvata, millaisia ongelmia koulutuksen suunnittelulla pitäisi kyetä ratkaisemaan.

Perjantaina oli Lahden ammattikorkeakoulun TASSU-projektin paneelikeskustelu, jossa tätä aiheita yritettiin avata. Projekti itsessään liittyy työelämän tasa-arvoisyymyksiin, ja sen kohderyhmänä ovat nuoret naiset ja heidän roolinsa työmarkkinoilla.

Kun ahdetta käännettiin ja väännettiin, pohditiin tasa-arvon toteutumista, esimieheksi etene mistä, samapalkkaisuutta ja naisten ja miesten ammattiteja, palatettiin aina lopulta saman äärelle. Kuinka näitä asioita voidaan kestäväällä tavalla ratkaista? Ja joka kerta vastaus oli: koulutuksella.

On siinä koulutuksen suunnittelijoilla iso haaste. Eivätkä he siitä yksin selvitäkään. Tarvitaan apuja. Miten työelämä kehittyy? Mitä nuoret ihmiset haluavat tehdä? Mitkä asiat vaikuttavat eri ammattien suosiin? Kohdattako työelämän tarpeet ja ihmisten toiveet? Ehtiikö koulujärjestelmä reagoida muuttuviin tarpeisiin?

Paikalla oli viisaita ihmisiä. Professori ja vararehtori Harri Melin Tampereen yliopistosta, aluupäällikkö Pirjo Hedman EK:sta, puheenjohtaja Antti Rinne Toimihenkilöunionista ja henkilöistöjohtaja Lena Siikaniemi Koulutuskeskuksesta.

Keskustelijat olivat yksimielisiä periaatteellisesti la tasolla, ja erityisesti koulutushaasteiden osalta kaikki jakoivat näkemys, että tulevaisuudessa voidaan menestyä vain, jos koulutus kykenee an-

tamaan riittävät valmiudet kohdata muutoksia.

Helpommin sanottu kuin tehty. Koulutusjärjestelmä on Suomessa hyvin monimutkainen, ja siihen kohdistuu paineita monelta suunnalta.

Järjestelmän pitäisi olla samaan aikaan sekä kestävä että joustava. Pitäisi kyetä ennustamaan oikein se, mitä tulevaisuudessa tarvitaan. Riskinä on, että tulevaisuutta ei osata tulkita oikein, eikä reagoida oikein. Riskinä on myös se, että kuvitellaan ja arvioidaan, jokin signaali tai trendi koonaan väärin.

Työelämä ei ole kaikkein huotetavin kumppani, sillä työelämässä on samanlaisia vaihteluja kuin muotimaailmassa. Tähän halutaan tätä huomenna tuota. Tämä piire näkyy esimerkiksi siinä, että työelämän strategigurur vaihtuu noin viiden vuoden välein. Nyt vallalla on Stran toimittusjohtajan Mikko Kososen Nopea strategia, mutta kun se on jo kolme vuotta vanha, uutta varmaanakin pukkaa pian.

Työelämä on lyhytyöntteistä, mutta koulutusjärjestelmän tulisi antaa valmiudet noin neljäkymmenen vuotta kestävään työuraan.

Sen vuoksi koulutusjärjestelmä ei voi eikä se edes saa, taipua kaikkiin työelämästä tuleviin signaaleihin, sillä osa niistä on päiväperhosia, muutitteundejä, jotka muuttuvat.

Koulutusjärjestelmän pitäisi antaa ennen muuta valmiuksia kyetä omaksumaan uutta, opettaa oppimaan, sillä kenelläkään ei ole kykyä ennustaa, millaisia erityisvaatimuksia neijän vuosikymmenen kuluttua tarvitaan.

Ja ehkä vielä enemmän: koulutusjärjestelmän tulisi myös kyetä antamaan arvopohja, joka antaa edellytykset työelämän kehittämislle.